

Er det på tide at skifte adgangskode?

- indtryk og refleksioner fra et udviklingsarbejde i Skanderborg Kommune

Af Aase Holmgaard, psykolog, ph.d. – tilknyttet udviklingsprojektet som forsker fra Nationalt Videncenter for Læsning

Artiklen er en opsummering af iagttagelser, refleksioner, konklusioner og visioner i forbindelse med udviklingsprojektet "Inklusion og ligeværdig deltagelse for Skanderborg Kommunes it-støttede elever". En mere udførlig beskrivelse samt en række konkrete data og arbejdsrapporter kan ses på hjemmesiden www.itsu.dk. Udviklingsprojektet fandt sted i skoleåret 2009 – 2010 og blev støttet af Undervisningsministeriets Handicappulje og af Nationalt Videncenter for Læsning.

Indledning

"Jeg vil gerne klippe ....det vil jeg helt vildt gerne," siger Christian. Christian er én af fire elever i en arbejdsgruppe i en 8. klasse, hvor der arbejdes med kortfilm. Gruppen har brugt lang tid på at få en råfilm i kassen, og nu er tidspunktet kommet, hvor den skal skæres til og gøres til en film, som andre gider se. Så der skal klippes og skæres, handlingen skal frem og spændingen blive tydelig. Der skal være humor og alvor og en overraskende pointe. Personerne skal have karakter, og lyset skal gøres skarpt på sine steder og blødt på andre. Så ja, nu skal filmen klippes – men hvem af de fire elever i gruppen skal stå i spidsen for denne proces? Christian har netop tilbudt sig, men de andre i gruppen lytter ikke rigtig efter. I stedet kigger de hen på Ida, for hun er den bedste i gruppen til dansk, det ved alle. Ida læser bøger, og hun skriver stile, som læreren roser og nogle gange læser højt. Christian er ikke så god til dansk. Tværtimod får han ekstra undervisning og støtte. Han er én af eleverne i kommunens itsu-tilbud (it-støttet undervisning), og skolen har bevilget ham en computer med læse- og skrivestøttende programmer.

Inklusion

Der er mange forventninger, og der stilles mange krav til folkeskolen. Et af de væsentligste er, at den skal give alle børn lige muligheder for læring og udvikling. Især skal alle børn tilbydes lige og optimale muligheder for at deltage i skolens kerneydelse: At lære at læse og skrive.

I Skanderborg Kommune var man tidligt ude med at bevilge it-støtte til gruppen af elever i svære læsevanskeligheder. Da læsekonsulenter og speciallærere for alvor opdagede computerens potentiale med henblik på at kompensere for de ordblindes manglende muligheder for at afkode bogstaver og ord på lige fod med de øvrige elever, fik mange julelys i øjnene. Måske blev lyset især tændt i forældrenes øjne, når de så, hvordan deres søn eller datter kunne få computeren til at læse den tekst op, som var lektien til næste dag, og hvordan de nu kunne få hjælp til at stave og skrive.

Lyset er stadig tændt på højt blus. Det er i dag tydeligt for alle, hvordan elever i svære læse- og skrivevanskeligheder får en uvurderlig hjælp af at læse og skrive med computeren. Spørgsmålet er, om tildelingen af computer og it-støtte fører til mere inklusion, sådan som det jo også er intentionen? Udviser et tilbud som Skanderborg Kommunes Itsu-tilbud forskellene mellem de elever, som vi ser som læsesterke og de elever, som vi ser som læsesvage? Har begge grupper i dag lige muligheder for ægte deltagelse i skolens læringsmiljø – både i undervisningen i klasseværelset og udenfor i samspillet med kammeraterne?

Metode

I skoleåret 2009 – 2010 er der blevet arbejdet med et projekt, hvis aktiviteter har haft til hensigt at belyse disse ovenstående spørgsmål. Projektet har interviewet en række centrale personer og har efterfølgende kastet nogle af de centrale udsagn ud til yderligere belysning i nogle relevante refleksionsgrupper.

De første, vi valgte at interviewe, var to elever, som ikke ville bruge deres tildelte computer, selv om fagfolk havde vurderet dem til at have et stort behov for støtte til læse- og skriveprocessen. Selv om disse børns fravalg er atypisk og usædvanlig, er børnenes begrundelse for at sige "Nej tak" interessant i denne sammenhæng. Disse elevers viden og de mange overvejelser, de har gjort sig, kan sandsynligvis fortælle os noget vigtigt om relationen mellem it-støtte og inklusion.

Derefter har vi interviewet lærerne omkring de mange børn, som har fået tildelt it-støtte (itsu-tilbuddet), og som med glæde har taget imod det. Vi har både interviewet elevernes dansklærere (klasselærere) og deres "advokater" (de lærere, som støtter eleverne i deres oplæring i brug af computeren og de læse- og skrivestøttende programmer).

Den information og viden, som vi har kunnet uddrage af disse interview, har vi efterfølgende meldt tilbage til de involverede lærere og bedt dem om at reflektere over. Desuden har vi præsenteret vores interviewresultater for skolelederne på de involverede skoler, og i refleksionsgrupper har også de efterfølgende bidraget til belysning, fortolkning og forståelse.

I det følgende præsenteres et kort resumé af den væsentligste information og viden, som blev samlet ind fra de enkelte fokus- og refleksionsgrupper.

Indsamling af ny viden

Hvad lærte vi af børnene?

Af børnene lærte vi først og fremmest, at de forståelsesmæssigt befandt sig et helt andet sted end de voksne omkring dem troede. De to børn kunne fortælle os, at de på trods af en særdeles professionel og omhyggelig indsats fra lærerne omkring dem ikke havde forstået, hvorfor lige præcis de skulle have it-støtte, når resten af eleverne i klassen ikke skulle. Børnene havde ikke et klart billede af deres egne læseproblemer. De kunne ikke udpege hvilke delelementer i læseprocessen, de især havde problemer med, og hvilke de ikke havde problemer med. På den baggrund havde de ikke mulighed for at forstå, hvad de skulle bruge computeren og dens læse- og skrivestøttende programmer til. Børnene var åbenlyst i tvivl om, hvorvidt it-støtten skulle gøre dem bedre til at læse "rigtigt", eller om den skulle "snyde", så de blev fri for at læse. Begge børn udtrykte et stort ønske om at blive bedre til at læse og skrive, men de havde ikke nogen forståelse af, hvilken rolle it-støtten kunne tilbyde i denne sammenhæng. It-støtten gav ikke mening for dem i undervisnings- og læringsrummet som en vej til skriftsprogskompetence og deltagelse. Derimod gav it-støtten mening i det relationelle og sociale rum, hvor den ifølge børnene blev et tegn på, at der var et eller andet i vejen med dem. Der var noget, som adskilte dem fra klassens øvrige elever, og for at undgå denne udskillelse havde de valgt at sige "Nej tak" til computeren og it-støtten.

Hvad lærte vi af advokaterne /it-støttelærerne?

Advokaterne fortalte, at de opfattede det som deres opgave at gøre elever i læsevanskeligheder "selvkørende" på computeren, sådan at de uden hjælp fra andre kunne benytte de læse- og skrivestøttende programmer efter behov. Målet for advokaternes arbejde var at gøre det muligt for elever i store

læseproblemer at løse de samme opgaver som resten af klassen og deltage i de samme aktiviteter. I denne læreproces kunne det ifølge advokaterne være en fordel at tage eleverne med uden for klassen, da der så var mere ro og koncentration til at lære det, som disse elever skulle lære, og som resten af klassens elever ikke havde behov for at lære. Advokaterne var opmærksomme på, at dette kunne opfattes som et dilemma, at man for at blive en del af klassen måtte modtage en del af undervisningen udenfor. Flere advokater havde gode erfaringer med at samle nogle af de elever, som skulle oplæres til at bruge it-støtte, idet disse elever så kunne hjælpe og støtte hinanden i læreprocessen. For at være advokat for en elev i svære læsevanskeligheder må man nødvendigvis have stor indsigt i it-støttens beskaffenhed og i teknikken omkring det. Flere advokater gav imidlertid udtryk for en vis usikkerhed med hensyn til den pædagogiske side: Hvordan motiverer og evaluerer man elevens arbejde? Hvordan kan man beskrive de enkelte læringstrin og progressionen i elevens læse- og skriveudvikling? Og sidst men ikke mindst: Hvilken relation er der mellem elevens læse- og skriveudvikling ved computeren og hans "almindelige" læse- og skriveudvikling, og er denne almindelige læse- og skriveudvikling også advokatens ansvar?

Hvad lærte vi af dansklærerne?

Dansklærerne gav udtryk for en meget stor tilfredshed med itsu-tilbuddet. Flere beskrev, hvor belastende det er at have elever i klassen, som man ikke kan nå, og som man ikke har mulighed for at få med i undervisningen. Derfor var det befriende, at en anden lærer fik et nærbillede af eleven og kom med helt konkrete redskaber, som fik undervisningen til at fungere. Mange dansklærere gav illustrative eksempler på, hvordan advokaten bliver en kollegial sparringspartner, som gør det muligt for eleven at løse de samme opgaver, som dansklæreren stiller til resten af klassen. En del lærere gav samtidig udtryk for en vis usikkerhed om, hvori deres opgave overfor eleven efterfølgende bestod: Er det stadig dansklæreren, der har ansvar for elevens læseudvikling? Eller er det advokaten? En særlig usikkerhed knyttede sig for dansklærerne til spørgsmålet om, hvorvidt eleverne bliver bedre til at læse. Dansklærerne reflekterede over relationen mellem at læse med øjnene og med ørerne og over, om de stadig har ansvar for, at eleven undervises i at læse "almindeligt" med øjnene? Også relationen til forældrene blev reflekteret: Hvad skal man svare forældrene, når de spørger, om brugen af it-støtte er kvalificerende for læseindlæringen eller om den er kompenserende? Dansklærerne gav udtryk for, at det for dem er vigtigt, at der bliver aftalt en tydelig ansvarsfordeling mellem dansklæreren og advokaten om, hvem der har den læse- og skriveorienterede forældrekontakt.

Hvad lærte vi af skolelederne?

Skolelederne blev orienteret om elevernes, advokaternes og dansklærernes udsagn og informationer og blev efterfølgende bedt om at diskutere og problematisere relationen mellem it-støtte til elever i læsevanskeligheder og intentionen om den inkluderende skole. Skolelederne blev optaget af forskellene mellem at læse på papir og at læse på skærm. For mange var det overraskende at høre, at det kunne være svært for nogle børn at få tildelt it-støtte og en computer, når det generelt set er målet, at it skal være en integreret del af folkeskolens undervisning. Der opstod en diskussion om skolens læse- og skriveundervisning, og følgende spørgsmål blev diskuteret: Kunne det være en fordel, at der i almenundervisningen - især i den helt almindelige begynderundervisning i dansk - blev satset mere på brugen af it og medier og på et læsebegreb, som knytter sig til disse medier og ikke kun til læsning på papir? Kunne det tænkes, at de hjælpeprogrammer og de hjælpeværktøjer, som er en fast del af itsu-

tilbuddet, kunne vise sig at være gode redskaber for ethvert barn, som skal udvikle sine læsefærdigheder? Kunne dette måske på sigt være et indsatsområde for Skanderborg Kommune?

En del skoleledere udtrykte større bekymring for skolens opgave med at inkludere elever med sammensatte problemer end for inklusionen af elever i læsevanskeligheder, og de diskuterede om den megen viden og erfaring, som findes i Skanderborg Kommune med it-støtte til elever i læsevanskeligheder, kan bruges som fagligt fyrtårn, når der skal udvikles nye strategier for den faglige læring og inklusion af elever med sammensatte vanskeligheder?

Analyse af den indsamlede viden

Centralt for hele organiseringen af it-støtten til elever i læsevanskeligheder er "team-itsu", som består af en læsekonsulent, to it-vejledere og en læsevejleder. De informationer og refleksioner, som er præsenteret i det ovenstående afsnit, blev naturligvis grundigt analyseret og bearbejdet i dette team. Meget af den nye viden og indsigt kunne direkte omsættes til nye tiltag eller blot til en justering af de vante måder at gøre tingene på. Som et eksempel på dette besluttede man med det samme, at alle elever fremover skulle inviteres med til informationsmøderne for forældre. Dette tiltag viste sig at være til stor glæde og udbytte for både elever og forældre. Beslutningen viste sig imidlertid også at være en god, men krævende udfordring for arrangørerne og for oplægsholderne på disse møder, idet alle informationer og argumentationer måtte bearbejdes så de bidrog konstruktivt til kommunikationen i såvel forældre- som børnehøjde.

Team-itsus analyse af de nye informationer og den nye viden blev imidlertid primært rettet mod de mange udsagn fra alle fokusgrupperne om, hvor kompliceret en opgave det er at få den it-støttede indsats til at fungere som en naturlig del af det almene undervisningstilbud. Alle fokusgrupper – fra de to elever til skolelederne – reflekterer over, hvad forskellene er på at læse almindeligt og på at læse på og med computer. Er it-støtten kvalificerende og dermed på sigt inkluderende i samfundet, eller er den kompenserende og dermed på sigt måske ekskluderende i samfundet? Strategien fra teamets side har hidtil været, at it-værktøjerne og advokaternes indsats må tilpasses, så det understøtter dansk- og faglærernes almene undervisning. Intentionen er, at itsu-tilbuddet skal gøre det muligt at blive en helt "almindelig" elev i enhver klasse, selvom man er i svære læsevanskeligheder. I analysefasen opstod derfor den idé, at det kunne være oplysende og lærerigt at udforske, hvad der sker med en it-støttet elev, hvis tingene vendes på hovedet, og det almene undervisningstilbud i stedet tilpasser sig den it-støttede elev og inddrager så megen it- og mediebrug som muligt. Hvordan oplever eleven i svære læsevanskeligheder undervisningen, hvis undervisningen forudsætter det medie- og it-kendskab, som itsu-eleverne er oplært i?

"Slip hestene løs"

Itsu-teamet aftalte derefter et projektsamarbejde med en dansklærer i en 8. klasse. Det blev aftalt, at der skulle gennemføres en eksperimenterende emneuge, hvor alle tilgængelige medier, mobiltelefoner, computere, programmer, internet, sociale medier, foto- og redigeringsudstyr skulle introduceres og gøres tilgængelige for eleverne. Desuden blev "team-itsu" tilknyttet ugen som vejledere og observatører. Ugens tema var "Kortfilm". Eleverne skulle vælge en kortfilm fra nettet, undersøge genretræk og virkemidler. Med baggrund i denne viden skulle de efterfølgende selv i mindre grupper producere deres egen kortfilm. Filmene blev optaget på elevernes mobiltelefoner. Ugen blev intensiv og fuld af hektisk aktivitet for både

elever og lærere. Observatørerne fulgte især itu-eleven Christian: Hvordan var hans muligheder for ligeværdig deltagelse nu, hvor den almene undervisning blev tilpasset hans måde at lære på?

I emneugens første dage var det interessant at se, hvor efterspurgt en elev Christian blev i klassen. Hver gang en gruppe havde problemer med internetadgang, ledninger der ikke fungerede, kameraer der ikke ville kobles til computeren osv. osv., blev der kaldt på Christian, og det lykkedes som regel for ham at hjælpe gruppen frem til en løsning. I selve redigeringsfasen, hvor alle grupper arbejdede på højtryk for at skabe deres egne kortfilm, blev efterspørgslen efter Christians kompetencer markant: Hvordan får man et lydspor til at følge filmens billeder? Hvordan klipper man i lyd- og billedsiden på samme tid? Hvordan importerer man eksisterende filmklip ind i en ny kontekst? Så lad os vende tilbage til Christians gruppe for at følge med i afgørelsen af, hvem der skal være primus motor i den endelige klipning, redigering og fremlæggelse af deres kortfilm.

Frelæggelse

”Jeg vil gerne klippe ....det vil jeg helt vildt gerne,” gentager Christian. Det er sidste arbejdsdag i emneugen – i morgen skal der fremlægges. I Christians gruppe er de i tidnød – gruppen er knap nok begyndt på hele det store klippe- og redigeringsarbejde. Hvordan skal de få det gjort? – Det er tydeligt at iagttage, at gruppen har svært ved at overlade opgaven til Christian – selv om han igen byder sig til. Ida og den anden pige, som er filmens hovedpersoner udveksler blikke. Skoledagen er slut om ganske kort tid. ”Ok – så gør du det,” siger Ida – og hun og de øvrige i gruppen pakker taske og gør klar til at tage hjem.

Næste dag møder Christian med en færdigklippet film. Filmens hovedpersoner klarer som en selvfølge fremvisningen for klassen. Alle er imponerede over filmens kvalitet. Christian har udført et stort og kompetent arbejde, men han får ingen respons fra gruppen eller fra de øvrige elever - og i første omgang heller ikke fra læreren.

Opsamling

Itsu-eleven Christian viser i emneugen på den ene side, at han har let ved at indgå i undervisningen. På det tekniske niveau er han langt dygtigere end de elever, han er i gruppe med – og elever fra de øvrige grupper henvender sig også ofte til ham. På trods af disse kompetencer, som er helt afgørende i emneugen, er der ingen forventninger til Christian, når der skal træffes indholdsmæssige valg: Hvad er vores emne/problemformulering? Hvordan skal vi lave vores egen videoproduktion? Hvordan skal vores oplæg være?

Klassekammeraterne kender tydeligvis Christian som en elev, der har ”svært” ved dansk, og selv om danskundervisningen i denne emneuge bygger på metoder og fremgangsmåder, som Christian som itu-elev er langt mere fortrolig med end de øvrige elever, brydes billedet af ham som ”læsesvag elev” ikke for alvor. Først i slutningen af emneugen, hvor det bliver tydeligt, at gruppen ikke kan nå at blive færdig, beder de Christian om at tage over.

Emneugen illustrerede og tydeliggjorde, hvorfor brugen af teknologi og medier ikke alene kan facilitere en forandring i skolen frem mod fuld inklusion af elever i læsevanskeligheder. En fuld inklusion af itu-elever stiller også krav om en læsefaglig afklaring: Når vi siger ”læsning”, mener vi så læsning af tekst på papir – eller mener vi også læsning af tekst på skærm? Og er læsning af tekst ved hjælp af talesyntese også

læsning? Disse spørgsmål stilles af alle fokusgrupper i projektet og de manglende entydige og sikre svar på disse spørgsmål komplicerer opgaven for alle - både elever, lærere, ledere og teamet omkring den it-støttede indsats.

Diskussion

Inden projektets konklusioner endelig indkredses, vil vi knytte an til to pædagogiske temaer indenfor det skole- og læsefaglige felt, som kan reflektere projektets fokuspunkter.

Vi har valgt at benævne disse temaer "Didaktik 2.0" og "Multimodalitet".

Didaktik 2.0

I et nyt faghæfte for folkeskolen - faghefte 48 <http://www.faghæfte48.dk/> - introduceres begrebet web 2.0 som et væsentligt led i en indkredsning af en ny didaktik for folkeskolen.

Web 2.0 er et udtryk for de muligheder, som brugen af internettets sociale medier tilbyder brugerne. Ved hjælp af mødesteder som Facebook, Twitter og YouTube er det muligt for brugere af internettet i en fælles kommunikation at opbygge et indhold. Faghæftet pointerer vigtigheden af, at folkeskolens elever gøres parate til at indgå i denne form for fællesskab, og at de inddrages i undervisningen og i skolens hverdag.

Det kræver såvel en teknisk som en kommunikativ kompetence at indgå i disse netbaserede fællesskaber. Når Skanderborgs itsu-tilbud og dets inkluderende potentiale iagttages gennem "web 2.0-briller", må følgende spørgsmål tages op til overvejelse:

Kan itsu-tilbuddet og måske især advokaternes indsats i højere grad end det i dag er tilfældet tage afsæt i den form for kommunikative og skriftsproglige kompetencer, som er forudsætningen for at kunne deltage i en web 2.0 platform? Itsu-tilbuddet er i dag hovedsageligt tænkt som en kompenserende indgang til en traditionel læse- og skrivekompetence. Den ligeværdige deltagelse forsøges opnået ved at give eleverne teknologiske muligheder, som kan kompensere for de manglende papirrelaterede konventionelle læse- og skrivefærdigheder. Men kunne elever i læse- og skrivevanskeligheder tilbydes en mere brugbar form for deltagelses- og inklusionsmulighed ved også at inddrage færdigheder i kommunikation på nettet - en kommunikation, som er multimodal og kompleks?

Multimodalt læsebegreb

Som det fremgår af de tidligere afsnit, er det blevet tydeligt for os i arbejdet med projektet, hvor afgørende det er for elever i læse- skrivevanskeligheder, at man i den almene undervisning bliver bevidste om hvilken forståelse af selve færdighederne "læsning" og "skrivning", den enkelte lærer og skolen som helhed bygger på i undervisningen.

En række forskere indenfor det danskfaglige felt er blevet optaget af et såkaldt multimodalt læsebegreb, hvor det primære afsæt for selve læseaktiviteten tages i digitale tekster. Den traditionelle definition af læsning som "afkodning x forståelse" bliver udvidet og forandret i mødet med de hypertexter, som præsenteres i digitale medier. Her blander filmklip, billeder, lyd og animationer sig med den traditionelle tekst, og at afkode dette komplekse informationsbillede er en ganske anden mental aktivitet end at afkode bogstaver og stavelser og omsætte dem til meningsfulde informationer. Dette fagfelt udgør et nyt forskningsområde i den pædagogiske læseforskning, og der arbejdes med at finde frem til modeller for,

hvordan man pædagogisk set arbejder med at lære at afkode og forstå overfor multimodale tekster (se f.eks. Würtz, M.: "Multimodal literacitet læse- og skrivekompetencer i forhold til digitale tekster", Tuft, B.: Zig-Zag modellen). Forskerne er især optaget af elevernes nødvendige frem og tilbagebevægelse mellem egne produktioner af multimodale tekster, deres analyse af andres tekster og deres refleksioner over, hvordan man kan udtrykke sig ved hjælp af kombinationen af billede, lyd og tekst. En multimodal læsestrategi indebærer en række andre aktiviteter end den lineære og fremadskridende læsning af tekster på papir.

Når man tager afsæt i et multimodalt læsebegreb, vil den tilhørende læsedidaktik/pædagogik derfor nødvendigvis blive anderledes.

Spørgsmålet som affødes af dette projekt er: Hvordan skal det it-støttede tilbud til elever i læsevanskeligheder i Skanderborg Kommune forholde sig til skolens nye agenda om en didaktik 2.0 og til den læsefaglige udvikling i retning mod en multimodal læsestrategi?

Konklusion

På baggrund af projektets indsamling af informationer fra elever, advokater, dansklærere og skoleledere og på baggrund af iagttagelser og erfaringer fra den eksperimenterende emneuge kan der nævnes følgende konklusioner:

Det er overordentlig vigtigt at inddrage eleverne i information om og konstruktion af itsu-tilbuddet. Og med elever menes både de elever, som skal have et itsu-tilbud, og de elever, som skal være klassekammerater til itsu-eleverne. Eleverne skal informeres, tages med i beslutningsprocessen og medinddrages i alle de konkrete beslutninger f.eks. om, hvor computeren skal placeres i klassen – hvor ofte man skal ud af klassen for at lære noget specifikt osv. Det er meget vigtigt for itsu-tilbuddets brugervenlighed og udvikling, at eleverne bliver aktive i itsu-konstruktionen. Derfor bør eleverne også inddrages i pædagogiske møder og forældremøder, så de kan være med til at forme indholdet og deltage i beslutninger og formidling.

Skoleledere, advokater, dansklærere - men også elever og forældre - skal tilbydes et mere sikkert vidensgrundlag. Det skal være tydeligt for alle, både elever, lærere og advokater, om itsu-tilbuddet tager afsæt i et multimodalt læsebegreb, hvor målet er at styrke elevernes multimodale læsning, eller om it-støtten udelukkende er tænkt som en kompensation for elevernes utilstrækkelige læse- og skrivefærdigheder. Projektet afdækker, hvor indgribende en sådan usikkerhed er på alle skolens niveauer: fra den enkelte elevs forståelse af hvorfor det skal modtage it-støtte til skolelederens afgørelse af, hvordan den almindelige indsats for læsning skal tilrettelægges og hvordan den inkluderende intention kan fremmes for eleven i læsevanskeligheder og på sigt måske også for eleven i mere sammensatte problemstillinger. Projektet tydeliggør et stort behov for at samspillet mellem "computerlæsning" og konventionel læsning bliver grundigt undersøgt. Det vil have stor betydning at kende et dokumenteret svar på spørgsmålet: Hvordan påvirkes elevers konventionelle læseudvikling af færdigheder i og brug af læsning v.h.a. it-støtte?

Er det på tide at skolen skifter adgangskode?

- en afsluttende antydning af en mulig vision

Det bliver ofte – både i den almindelige og den teoretiske debat om skolen - problematiseret hvordan vi konstruerer en skole, der ikke primært har afsæt i den skriftsproglige og boglige kode, men derimod er åben og tilgængelig for alle de sprog og koder, som børn møder skolen med. Refleksionerne fra det beskrevne itsu-projekt åbner for en vision om, at erfaringerne fra det it-støttede tilbud til elever i læse- og skrivevanskeligheder i Skanderborg Kommune rummer et uudnyttet potentiale

med henblik på at bidrage til at udvikle en didaktik 2.0 både i den specifikke og i den almene undervisning. En didaktik, hvor de mange erfaringer med at inkludere elever i læsevanskeligheder, kan bidrage til at kvalificere undervisningen for mange andre elever i folkeskolen.